

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНСТРУМЕНТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D3 Менеджмент

ОПП: Менеджмент організацій

Інститут: Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра: управління в транспортній галузі

Силабус навчальної дисципліни «Інструменти Європейського простору вищої освіти» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент»

Силабус схвалено на засіданні кафедри управління в транспортній галузі.

Протокол від «25» серпня 2026 року №1

1. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Тітова Олена Анатоліївна, професор кафедри управління в транспортній галузі
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=-W7qULMAAAAJ&hl=en
E-mail:	titova@dinuoma.com.ua
Сторінка курсу	https://classroom.google.com/c/ODQwMjg0NDgxOTM0
Консультації	<i>Консультації: середа 15:00</i>

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного розуміння принципів функціонування та сучасних тенденцій розвитку Європейського простору вищої освіти, здатності застосовувати його основні інструменти у професійній та управлінській діяльності, використовувати можливості навчання впродовж життя, визнання кваліфікацій і результатів навчання, академічної та професійної мобільності для професійного розвитку й підвищення спроможності організацій, зокрема у транспортній галузі.

Предмет навчальної дисципліни – принципи функціонування та розвитку Європейського простору вищої освіти, його основні інструменти й механізми забезпечення прозорості, порівнюваності, визнання, мобільності та якості, а також підходи до їх застосування у професійній та управлінській діяльності.

Мова навчання: *українська*.

Статус дисципліни: *обов'язкова*.

Силабус складено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій».

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

Програмні результати навчання

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами;

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Форма підсумкового контролю: ЗАЛІК

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Інструменти Європейського простору вищої освіти» передбачає здобуття курсантом (студентом) таких результатів навчання:

Знання: знати та розуміти принципи функціонування і сучасні тенденції розвитку Європейського простору вищої освіти; призначення та взаємозв'язок його основних інструментів; принципи побудови рамок кваліфікацій, формулювання результатів навчання та застосування ЄКТС; механізми академічної мобільності, визнання кваліфікацій і результатів навчання; підходи до навчання впродовж життя, мікрокваліфікацій та забезпечення якості вищої освіти відповідно до ESG.

Уміння: критично аналізувати європейські та національні документи у сфері вищої освіти; співвідносити рівні кваліфікацій, компетентності та результати навчання; застосовувати принципи ЄКТС для проектування освітніх компонентів і визначення навчального навантаження; аналізувати можливості визнання результатів формального, неформального та інформального навчання; використовувати інструменти ЄПВО для планування індивідуальних освітніх і професійних траєкторій, професійного розвитку персоналу та обґрунтування управлінських рішень.

Комунікація: аргументовано представляти й обговорювати результати аналізу освітніх і професійних проблем, обґрунтовувати пропозиції та управлінські рішення; здійснювати професійну комунікацію з представниками різних професійних груп і заінтересованих сторін у національному та міжнародному контекстах; коректно використовувати понятійно-термінологічний апарат ЄПВО в професійній і науковій комунікації державною та іноземною мовами.

Автономія та відповідальність: самостійно планувати власну освітню і професійну траєкторію та професійний розвиток на засадах навчання впродовж життя; відповідально застосовувати інструменти ЄПВО під час розв'язання професійних і управлінських завдань; обґрунтовувати рішення щодо розвитку людського потенціалу організації, визнання результатів навчання та забезпечення якості; діяти відповідально й етично в умовах невизначеності та змін.

Основними формами навчання є: лекції, практичні, індивідуальні заняття, самостійна робота.

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи
Розділ 1. Європейський простір вищої освіти: принципи, кваліфікації та проєктування освітніх траєкторій								
Тема 1. Європейський простір вищої освіти: становлення, принципи та сучасні орієнтири розвитку	2	2	–	–	1	1	–	–
Тема 2. Інструменти ЄПВО як система забезпечення прозорості, порівнюваності та довіри	4	2	2	–	1	1	–	–
Тема 3. Рамки кваліфікацій та результати навчання як інструменти співвіднесення освіти і професійної діяльності	4	2	2	–	–	–	–	–
Тема 4. Інструменти проєктування освітнього процесу та управління навчальним навантаженням (ЄКТС)	4	2	2	–	3	1	2	–
Тема 5. Проєктування освітнього компонента в логіці ЄПВО	2	2	–	–	1	1	–	–
Разом за розділом 1	16	10	6	–	6	4	2	–
Розділ 2. Гнучкі освітні траєкторії, визнання та забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти								
Тема 1. Навчання впродовж життя та гнучкі освітні й професійні траєкторії	4	2	2	–	–	–	–	–
Тема 2. Академічна мобільність і визнання результатів навчання та кваліфікацій	4	2	2	–	2	–	2	–
Тема 3. Європейські стандарти і рекомендації із забезпечення якості вищої освіти (ESG)	2	2	–	–	1	1	–	–

Тема 4. Доказовість управлінських рішень і моніторинг якості	4	2	2	–	1	1	–	–
Тема 5. Інструменти ЄПВО у професійному розвитку та управлінні людським потенціалом організації	2	2	–	–	–	–	–	–
Разом за розділом 2	16	10	6	–	4	2	2	–
Всього аудиторних годин	32	20	12	–	10	6	4	–
Самостійна робота (години)	58				80			
з них на виконання індивідуального завдання **								
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90				90			

4. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРИНЦИПИ, КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ

Тема 1. Європейський простір вищої освіти: становлення, принципи та сучасні орієнтири розвитку

Передумови та етапи формування Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Болонський процес та його роль у розвитку співпраці європейських країн у сфері вищої освіти. Цілі, принципи та ключові зобов'язання ЄПВО. Академічна свобода, інституційна автономія, участь здобувачів освіти, мобільність, визнання та забезпечення якості. Сучасні пріоритети й тенденції розвитку ЄПВО. Участь України в Болонському процесі та інтеграція національної системи вищої освіти до ЄПВО.

Література [1; 5; 7]

Тема 2. Інструменти ЄПВО як система забезпечення прозорості, порівнюваності та довіри

Поняття та призначення інструментів ЄПВО. Взаємозв'язок цілей, механізмів та інструментів Європейського простору вищої освіти. Рамки кваліфікацій, результати навчання, ЄКТС, визнання та забезпечення якості як взаємопов'язані складові ЄПВО. Прозорість і порівнюваність освітніх програм та кваліфікацій. Довіра як передумова визнання результатів навчання і кваліфікацій, академічної мобільності та міжнародної співпраці. Значення інструментів ЄПВО для здобувачів освіти, закладів вищої освіти, роботодавців та інших заінтересованих сторін.

Література [3; 4; 5; 7]

Тема 3. Рамки кваліфікацій та результати навчання як інструменти співвіднесення освіти і професійної діяльності

Поняття кваліфікації та рамки кваліфікацій. Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (QF-EHEA), Європейська рамка кваліфікацій для навчання

впродовж життя (EQF) та Національна рамка кваліфікацій України. Рівні кваліфікацій та їх дескриптори. Результати навчання як основа опису освітніх і професійних досягнень. Співвіднесення рівнів освіти, кваліфікацій, компетентностей і результатів навчання. Використання рамок кваліфікацій для забезпечення прозорості й порівнюваності кваліфікацій та зв'язку освіти з професійною діяльністю.

Література [2; 5; 14]

Тема 4. Інструменти проєктування освітнього процесу та управління навчальним навантаженням (ЄКТС)

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС): призначення, принципи та основні характеристики. Кредит ЄКТС і навчальне навантаження здобувача освіти. Результати навчання як основа визначення змісту навчальної діяльності, оцінювання та навчального навантаження. Накопичення і трансфер кредитів. Використання ЄКТС для проєктування освітнього процесу, підтримки академічної мобільності та визнання результатів навчання. Основні документи ЄКТС та їх використання для забезпечення прозорості освітніх траєкторій.

Література [1; 3; 11]

Тема 5. Проєктування освітнього компонента в логіці ЄПВО

Студентоцентроване навчання як основа проєктування освітнього компонента. Визначення та формулювання результатів навчання. Узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності, методів оцінювання та навчального навантаження. Визначення обсягу освітнього компонента в кредитах ЄКТС. Критерії оцінювання та докази досягнення результатів навчання. Логіка проєктування освітнього компонента «результати навчання – навчальна діяльність – оцінювання – навчальне навантаження».

Література [3; 4; 11]

РОЗДІЛ 2. ГНУЧКІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ, ВИЗНАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Навчання впродовж життя та гнучкі освітні й професійні траєкторії

Навчання впродовж життя як принцип сучасної європейської освітньої політики та чинник професійного розвитку. Формальна, неформальна та інформальна освіта. Гнучкі освітні й професійні траєкторії. Мікрокваліфікації: призначення, основні характеристики та можливості використання для набуття, оновлення і підтвердження компетентностей. Визнання результатів попереднього навчання (RPL). Поєднання різних форм і способів навчання для професійного розвитку та адаптації до змін ринку праці.

Література [6; 8; 9]

Тема 2. Академічна мобільність і визнання результатів навчання та кваліфікацій

Академічна мобільність у Європейському просторі вищої освіти: цілі, форми та механізми реалізації. Визнання періодів навчання, кредитів, результатів навчання та кваліфікацій. Принципи Лісабонської конвенції про визнання кваліфікацій. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти. Зіставлення результатів навчання та визначення можливості їх повного або часткового визнання. Документування освітніх досягнень та доказовість рішень щодо визнання.

Література [3; 9; 10; 11]

Тема 3. Європейські стандарти і рекомендації із забезпечення якості вищої освіти (ESG)

Забезпечення якості як ключове зобов'язання Європейського простору вищої освіти. Призначення та структура Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Внутрішнє та зовнішнє забезпечення якості. Політика та процедури забезпечення якості. Студентоцентроване навчання, викладання й оцінювання. Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм. Інформаційне забезпечення та участь заінтересованих сторін. Культура якості як складова ефективного функціонування системи забезпечення якості.

Література [1; 4; 12; 13]

Тема 4. Доказовість управлінських рішень і моніторинг якості

Доказовий підхід до управління якістю освітньої діяльності. Дані, індикатори та джерела доказів у системі внутрішнього забезпечення якості. Визначення об'єктів і показників моніторингу. Збір, аналіз та інтерпретація інформації. Зворотний зв'язок від здобувачів освіти, викладачів, роботодавців та інших заінтересованих сторін. Використання результатів моніторингу для обґрунтування управлінських рішень. Управлінський цикл «дані – аналіз – рішення – реалізація – повторний моніторинг». Безперервне вдосконалення освітньої діяльності та розвиток культури якості.

Література [4; 12; 13]

Тема 5. Інструменти ЄПВО у професійному розвитку та управлінні людським потенціалом організації

Можливості застосування інструментів ЄПВО у професійній та управлінській діяльності. Результати навчання та рамки кваліфікацій як інструменти визначення і співвіднесення вимог до компетентностей працівників. Навчання впродовж життя, мікрокваліфікації, визнання попереднього навчання та мобільність як інструменти професійного розвитку персоналу. Планування індивідуальних освітніх і професійних траєкторій. Використання принципів прозорості, визнання та забезпечення якості в управлінні людським потенціалом. Застосування інструментів ЄПВО для розвитку персоналу та підвищення спроможності організацій, зокрема у транспортній галузі.

Література [2; 3; 6; 8; 14]

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	План практичних занять
	Розділ 1.	
1.	Тема 2. Інструменти Європейського простору вищої освіти: взаємозв'язок цілей, механізмів і результатів	1. Визначення цілей і ключових зобов'язань ЄПВО. 2. Аналіз призначення основних інструментів ЄПВО. 3. Встановлення взаємозв'язків між рамками кваліфікацій, результатами навчання, ЄКТС, визнанням і забезпеченням якості. 4. Аналіз ролі інструментів ЄПВО у забезпеченні прозорості, порівнюваності та довіри.
	Тема 3. Рамки кваліфікацій і результати навчання: співвіднесення рівнів, компетентностей та професійних вимог	1. Порівняння QF-ЕНЕА, EQF та Національної рамки кваліфікацій України. 2. Аналіз дескрипторів рівнів кваліфікацій. 3. Співвіднесення кваліфікацій, компетентностей і результатів навчання. 4. Аналіз відповідності результатів навчання

		професійним вимогам на прикладі конкретної кваліфікації.
	Тема 4. Проектування навчального модуля в логіці ЄПВО: результати навчання – оцінювання – ЄКТС	1. Формулювання результатів навчання навчального модуля. 2. Вибір видів навчальної діяльності та методів оцінювання відповідно до результатів навчання. 3. Визначення навчального навантаження здобувача та обсягу модуля в кредитах ЄКТС. 4. Перевірка узгодженості компонентів моделі «результати навчання – навчальна діяльність – оцінювання – навчальне навантаження».
	Розділ 2.	
	Тема 1. Навчання впродовж життя та гнучкі освітні й професійні траєкторії	1. Аналіз можливостей формальної, неформальної та інформальної освіти для професійного розвитку. 2. Аналіз мікрокваліфікацій як інструменту набуття й підтвердження компетентностей. 3. Розгляд процедури визнання результатів попереднього навчання (RPL). 4. Проектування індивідуальної освітньої та професійної траєкторії на основі запропонованого кейсу.
	Тема 2. Академічна мобільність і визнання результатів навчання: процедура, документи та доказовість рішення	1. Аналіз видів і механізмів академічної мобільності. 2. Опрацювання документів ЄКТС, що супроводжують академічну мобільність. 3. Зіставлення результатів навчання та кредитів за запропонованим кейсом. 4. Прийняття й обґрунтування рішення щодо повного або часткового визнання результатів навчання.
	Тема 4. Доказовість управлінських рішень і моніторинг якості	1. Визначення об'єкта, критеріїв та індикаторів моніторингу якості. 2. Аналіз та інтерпретація кількісних і якісних даних. 3. Визначення проблем і чинників, що впливають на якість освітньої діяльності. 4. Розроблення й обґрунтування управлінського рішення за результатами моніторингу.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Види самостійної роботи:

- опрацювання та систематизацію матеріалів лекцій, уточнення змісту основних понять, принципів та інструментів Європейського простору вищої освіти;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни за рекомендованими джерелами, нормативними документами та офіційними матеріалами ЄПВО;
- аналіз європейських і національних документів щодо рамок кваліфікацій, ЄКТС, результатів навчання, академічної мобільності, визнання результатів навчання та забезпечення якості вищої освіти;
- підготовку до практичних (семінарських) занять, зокрема опрацювання запропонованих кейсів, аналітичних матеріалів і вихідних даних для виконання практичних завдань;
- виконання практико-орієнтованих завдань із застосування інструментів ЄПВО: співвіднесення рівнів кваліфікацій і результатів навчання, проектування елементів

освітнього компонента, визначення навчального навантаження, аналізу можливостей визнання результатів навчання;

– опрацювання кейсів і проблемних ситуацій, пов'язаних з академічною мобільністю, визнанням попереднього навчання, забезпеченням якості та обґрунтуванням відповідних управлінських рішень;

– підготовку аналітичних матеріалів щодо можливостей використання інструментів ЄПВО у професійному розвитку, управлінні людським потенціалом та діяльності організацій;

– виконання індивідуального завдання відповідно до вимог і тематики, визначених у програмі навчальної дисципліни;

– підготовку до поточного, рубіжного та семестрового контролю шляхом узагальнення й систематизації опрацьованого навчального матеріалу.

Перелік питань, винесених на самостійне вивчення:

1. Основні етапи Болонського процесу та розвиток системи ключових зобов'язань ЄПВО.
2. Актуальні пріоритети розвитку Європейського простору вищої освіти за матеріалами Болонського процесу 2024 року.
3. Співвідношення QF-EHEA, EQF та Національної рамки кваліфікацій України.
4. Документи ЄКТС та їх використання для забезпечення академічної мобільності й визнання результатів навчання.
5. Мікрокваліфікації як інструмент навчання впродовж життя та професійного розвитку.
6. Європейські та національні підходи до визнання результатів неформального та інформального навчання.
7. Лісабонська конвенція про визнання кваліфікацій: основні принципи та значення для ЄПВО.
8. Участь здобувачів освіти та інших заінтересованих сторін у забезпеченні якості вищої освіти.
9. Європейські інформаційні ресурси та цифрові інструменти підтримки освітніх і професійних траєкторій.
10. Можливості використання інструментів ЄПВО для професійного розвитку персоналу організацій транспортної галузі.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У якості індивідуального завдання здобувачам освіти пропонується виконати аналітичне завдання «Застосування інструментів ЄПВО у професійній та управлінській діяльності».

Зміст завдання. Здобувач обирає один із інструментів або комплекс взаємопов'язаних інструментів Європейського простору вищої освіти, аналізує принципи та практику їх застосування і визначає можливості використання у професійній та управлінській діяльності. Завдання передбачає опрацювання актуальних європейських і національних документів, аналіз конкретної ситуації або практики, формулювання аргументованих висновків і практичних пропозицій.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

ЄКТС як інструмент планування освітньої та професійної траєкторії.

Рамки кваліфікацій як інструмент співвіднесення освітніх і професійних вимог.

Результати навчання як основа проєктування та оцінювання професійного розвитку персоналу.

Мікрокваліфікації у професійному розвитку працівників сучасної організації.

Навчання впродовж життя як складова розвитку людського потенціалу організації.

Визнання попереднього навчання (RPL) як інструмент побудови гнучких професійних траєкторій.

Академічна та професійна мобільність як ресурс розвитку компетентностей фахівців.

Інструменти прозорості кваліфікацій у європейському освітньому і професійному просторі.

ESG та культура якості: можливості використання принципів забезпечення якості в управлінській діяльності.

Дані, індикатори та доказовість як основа ухвалення управлінських рішень щодо якості.

Цифрові інструменти підтримки індивідуальних освітніх і професійних траєкторій.

Інструменти ЄПВО у розвитку компетентностей і людського потенціалу організацій транспортної галузі.

8. ПОЛІТИКА КУРСУ

Опанування навчальної дисципліни «Інструменти Європейського простору вищої освіти» передбачає участь здобувачів вищої освіти в лекційних і практичних заняттях, виконання практико-орієнтованих та індивідуального завдань, самостійну роботу, а також проходження передбачених форм поточного, рубіжного та семестрового контролю.

Здобувачі вищої освіти мають систематично опрацьовувати навчальні матеріали, рекомендовану літературу, нормативні документи та офіційні інформаційні ресурси, брати участь в обговоренні проблемних питань, аналізі кейсів і виконанні завдань, пов'язаних із практичним застосуванням інструментів Європейського простору вищої освіти.

Самостійна робота є складовою опанування дисципліни та передбачає опрацювання і систематизацію лекційного матеріалу, самостійне вивчення визначених питань, аналіз європейських і національних документів, підготовку до практичних занять і контрольних заходів, виконання практико-орієнтованих та індивідуального завдань. Матеріал, винесений на самостійне опрацювання, входить до змісту поточного, рубіжного та семестрового контролю.

У разі пропуску заняття здобувач вищої освіти самостійно опрацьовує відповідну тему та виконує передбачені для неї завдання. За необхідності здобувач може отримати консультацію викладача відповідно до встановленого графіка.

Виконання практичних та індивідуального завдань має ґрунтуватися на самостійному аналізі джерел, коректному використанні нормативних документів і достовірних даних. При використанні матеріалів інших авторів обов'язковим є належне посилання на джерело. Під час виконання всіх видів навчальної роботи здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту допускається для пошуку й структурування інформації, уточнення понять, мовного редагування та інших допоміжних операцій, якщо це не суперечить вимогам до конкретного завдання. Здобувач несе відповідальність за достовірність, коректність і самостійність представлених результатів та має бути готовим пояснити й обґрунтувати подані висновки і рішення.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних і практичних занять та за результатами виконання передбачених видів навчальної роботи. Він може включати усне опитування, тестування, виконання практичних завдань, аналіз кейсів і проблемних ситуацій, участь в обговореннях та оцінювання результатів самостійної роботи.

Рубіжний контроль проводиться після завершення відповідного змістового розділу та спрямований на перевірку досягнення запланованих результатів навчання.

Індивідуальне аналітичне завдання передбачає дослідження можливостей застосування одного або комплексу взаємопов'язаних інструментів ЄПВО у професійній та управлінській діяльності. Оцінюються обґрунтованість аналізу, коректність

використання джерел, аргументованість висновків і практичних пропозицій, а також здатність здобувача представити та захистити результати виконаної роботи.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни здійснюється у формі **заліку**. Підсумкова оцінка визначається за результатами виконання здобувачем передбачених робочою програмою видів навчальної роботи та контрольних заходів упродовж семестру відповідно до встановленої в Інституті системи оцінювання.

Порядок проведення семестрового контролю, повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначається чинними нормативними документами Національного університету «Одеська морська академія».

9. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Основними вимогами викладача навчальної дисципліни «Інструменти Європейського простору вищої освіти» до здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних і практичних занять відповідно до розкладу та своєчасне опрацювання матеріалу пропущених занять;
- активна й змістовна участь у практичних заняттях, обговореннях, аналізі кейсів і проблемних ситуацій;
- систематичне опрацювання рекомендованої літератури, нормативних документів та офіційних інформаційних ресурсів;
- своєчасне та самостійне виконання практичних, індивідуальних і передбачених програмою завдань;
- аргументоване представлення власної позиції, висновків і запропонованих рішень із використанням достовірних джерел та коректним посиланням на них;
- конструктивна взаємодія з викладачем та іншими учасниками освітнього процесу на засадах взаємоповаги, академічної етики й професійної комунікації;
- дотримання вимог академічної доброчесності під час виконання навчальних завдань і проходження всіх видів контролю;
- відповідальне використання цифрових ресурсів та інструментів штучного інтелекту відповідно до вимог, установлених для конкретного навчального завдання;
- дотримання встановлених термінів виконання та подання робіт; у разі неможливості своєчасного виконання завдання з поважних причин – завчасне узгодження з викладачем порядку його виконання;
- виконання передбачених робочою програмою видів навчальної роботи та контрольних заходів, необхідних для отримання семестрової оцінки.

Неприпустимо:

- порушувати принципи академічної доброчесності, зокрема списувати, подавати чужі результати роботи як власні, використовувати матеріали без належного посилання на джерело;
- передавати власні виконані завдання іншим особам для подання як результатів їхньої роботи або виконувати навчальні завдання замість інших осіб;
- проходити контрольні заходи замість іншої особи або залучати іншу особу до їх проходження замість себе;
- використовувати під час контрольних заходів не дозволені викладачем джерела, матеріали, цифрові засоби або інструменти штучного інтелекту;
- подавати як самостійно виконану роботу текст або інший результат, згенерований засобами штучного інтелекту, без власного опрацювання, перевірки та здатності обґрунтувати його зміст;
- перешкоджати проведенню занять або роботі інших учасників освітнього процесу, порушувати норми академічної та професійної комунікації.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у формі *поточного, рубіжного та семестрового контролю*.

Поточний контроль передбачає оцінювання усних відповідей, участі в обговореннях і дискусіях, виконання практичних та самостійних завдань, аналізу кейсів і проблемних ситуацій.

Рубіжний контроль здійснюється за результатами опрацювання кожного змістового розділу у формі тестування та/або виконання комплексного практико-орієнтованого завдання.

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку відповідно до навчального плану та Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська морська академія».

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою).
1	Пояснювати принципи функціонування, сучасні тенденції розвитку та основні інструменти Європейського простору вищої освіти, визначати їх значення для розвитку вищої освіти України.	Усні відповіді та участь у дискусіях; тестування; виконання аналітичних завдань; рубіжний контроль.	Мультимедійне обладнання; електронні освітні ресурси; офіційні інформаційні ресурси ЄПВО та національних інституцій.
2	Застосовувати рамки кваліфікацій для співвіднесення рівнів освіти, кваліфікацій, компетентностей і результатів навчання та аналізу вимог до професійної підготовки фахівців.	Виконання практичних завдань зі співвіднесення рівнів і кваліфікацій; аналіз описів кваліфікацій і результатів навчання; розв'язання ситуаційних завдань; тестування.	Мультимедійне обладнання; електронні версії QF-EHEA, EQF та Національної рамки кваліфікацій; табличні та текстові редактори.
3	Використовувати принципи та інструменти ЄКТС, академічної мобільності, визнання результатів навчання та навчання впродовж життя для планування індивідуальної освітньої і професійної траєкторії.	Виконання практичних завдань із проєктування навчального модуля та розрахунку навчального навантаження; аналіз кейсів академічної мобільності та RPL; підготовка й обґрунтування рішення	Мультимедійне обладнання; електронні документи й шаблони ЄКТС; текстові та табличні редактори; цифрові освітні ресурси.

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою).
		щодо визнання результатів навчання.	
4	Аналізувати принципи та механізми внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості вищої освіти та оцінювати їх роль у вдосконаленні освітньої діяльності й підготовці конкурентоспроможних фахівців.	Аналіз положень ESG та кейсів забезпечення якості; виконання завдань з визначення індикаторів і доказів якості; обґрунтування управлінських рішень за результатами моніторингу; рубіжний контроль.	Мультимедійне обладнання; електронна версія ESG; нормативні та аналітичні матеріали із забезпечення якості; текстові й табличні редактори.
5	Обґрунтовувати можливості застосування інструментів Європейського простору вищої освіти у професійній та управлінській діяльності, зокрема для професійного розвитку персоналу, розвитку людського потенціалу та підвищення спроможності організацій транспортної галузі.	Виконання та захист індивідуального аналітичного завдання; презентація результатів; аналіз професійно орієнтованих кейсів; аргументоване обговорення запропонованих управлінських рішень.	Мультимедійне обладнання; програмні засоби для підготовки презентацій; текстові й табличні редактори; електронні інформаційні та освітні ресурси.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS		За шкалою оцінювання ДІ НУ «ОМА»		
Оцінка	Пояснення	Екзамен		Залік
A	Відмінно	Відмінно	5	Зараховано
B	Дуже добре	Добре	4	
C	Добре			
D	Задовільно	Задовільно	3	
E	Достатньо			
FX	Незадовільно	Незадовільно	2	Не зараховано

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою (за наявності)	Критерії
A	зараховано	Здобувач повністю досяг запланованих результатів навчання; вільно володіє понятійним апаратом дисципліни; системно пояснює принципи та інструменти ЄПВО; коректно застосовує рамки кваліфікацій, ЄКТС, підходи до визнання результатів навчання та забезпечення якості; аргументовано аналізує практичні ситуації й обґрунтовує управлінські рішення. Самостійні та індивідуальні завдання виконано якісно, із використанням актуальних нормативних і аналітичних джерел.
B		Здобувач у цілому впевнено володіє навчальним матеріалом і демонструє сформованість основних результатів навчання. Правильно застосовує інструменти дисципліни у типових практичних ситуаціях, здатний аргументувати висновки та рішення. Можливі окремі неточності або недостатня глибина аналізу, які не впливають істотно на правильність загального результату.
C		Здобувач демонструє достатній рівень засвоєння основного змісту дисципліни та здатний виконувати базові практичні завдання. Розуміє призначення основних інструментів ЄПВО, однак їх застосування та обґрунтування рішень не завжди є достатньо послідовними або глибокими. Допускає окремі змістові неточності, але загалом досягає запланованих результатів навчання.
D		Здобувач засвоїв основні положення дисципліни фрагментарно. Відтворює ключові поняття та окремі механізми ЄПВО, однак має труднощі із встановленням взаємозв'язків між ними, аналізом практичних ситуацій і самостійним обґрунтуванням рішень. Практичні та аналітичні завдання виконуються з помітними недоліками, але мінімально необхідні результати навчання досягнуто.
E		Здобувач демонструє мінімально достатній рівень досягнення результатів навчання. Володіє лише основними поняттями і положеннями дисципліни, застосовує їх переважно за зразком або з додатковими поясненнями. У відповідях і практичних завданнях наявні суттєві неточності, проте вони не унеможливають загальне розуміння основного змісту дисципліни.
FX	не зараховано	Здобувач не досяг мінімально необхідних результатів навчання; не демонструє цілісного розуміння основних принципів та інструментів ЄПВО; не здатний коректно застосовувати їх у практичних ситуаціях або обґрунтовувати рішення. У відповідях і завданнях наявні системні помилки, а обов'язкові види навчальної роботи виконано не в повному обсязі або на недостатньому рівні.

12. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Передумови, основні етапи становлення та сучасні орієнтири розвитку Європейського простору вищої освіти.
2. Болонський процес: мета, основні принципи та ключові зобов'язання країн ЄПВО.
3. Місце України в Європейському просторі вищої освіти та основні напрями інтеграції національної системи вищої освіти до ЄПВО.
4. Основні інструменти ЄПВО та їх взаємозв'язок у забезпеченні прозорості, порівнюваності й довіри.
5. Рамки кваліфікацій як інструмент забезпечення прозорості та порівнюваності кваліфікацій.
6. Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (QF-EHEA): призначення, структура та основні характеристики.
7. Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF): призначення, рівні та дескриптори.
8. Національна рамка кваліфікацій України та її співвідношення з європейськими рамками кваліфікацій.
9. Результати навчання: сутність, призначення та роль у співвіднесенні освіти, кваліфікацій і професійної діяльності.
10. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС): призначення, принципи та основні характеристики.
11. Навчальне навантаження здобувача вищої освіти та визначення обсягу освітнього компонента в кредитах ЄКТС.
12. Накопичення і трансфер кредитів ЄКТС. Роль ЄКТС у забезпеченні академічної мобільності та визнанні результатів навчання.
13. Проектування освітнього компонента в логіці «результати навчання – навчальна діяльність – оцінювання – навчальне навантаження».
14. Студентоцентроване навчання та його врахування під час проектування освітнього компонента.
15. Навчання впродовж життя: сутність, принципи та значення для формування гнучких освітніх і професійних траєкторій.
16. Формальна, неформальна та інформальна освіта та їх місце в навчанні впродовж життя.
17. Мікрокваліфікації: сутність, основні характеристики та можливості використання для професійного розвитку.
18. Визнання результатів попереднього навчання (RPL): призначення, принципи та місце у формуванні гнучких освітніх траєкторій.
19. Академічна мобільність у ЄПВО: цілі, форми та механізми реалізації.
20. Визнання періодів навчання, результатів навчання та кваліфікацій у Європейському просторі вищої освіти. Основні принципи Лісабонської конвенції про визнання.
21. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти: принципи, процедура та доказова база.
22. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): призначення, структура та основні принципи.
23. Внутрішнє і зовнішнє забезпечення якості вищої освіти та їх взаємозв'язок. Культура якості.
24. Моніторинг якості освітньої діяльності: дані, індикатори, участь заінтересованих сторін та використання результатів моніторингу для обґрунтування управлінських рішень.

25. Можливості застосування інструментів ЄПВО у професійному розвитку, управлінні людським потенціалом та підвищенні спроможності організацій, зокрема у транспортній галузі.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18?utm_source=chatgpt.com
2. Кабінет Міністрів України. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова від 23.11.2011 № 1341 (зі змінами). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF?utm_source=chatgpt.com#Text
3. European Commission. (2015). *ECTS Users' Guide*. Publications Office of the European Union. https://education.ec.europa.eu/es/document/ects-users-guide-2015?utm_source=chatgpt.com
4. European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), European Students' Union (ESU), European University Association (EUA), & European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE). (2015). *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*. Brussels, Belgium. https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/?utm_source=chatgpt.com
5. European Higher Education Area. (2024). *The European Higher Education Area in 2024: Bologna Process Implementation Report*. Publications Office of the European Union. https://eha.info/Immagini/Bologna_2024.pdf?utm_source=chatgpt.com
6. Council of the European Union. (2022). *Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability (2022/C 243/02)*. Official Journal of the European Union, C 243, 10–25. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2022_243_R_0002&utm_source=chatgpt.com

Допоміжна:

7. Bologna Follow-Up Group. (2024). *Bologna Process Implementation Report 2024: Key Commitments – Degree Structures, Recognition and Quality Assurance*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/european-higher-education-area-2024-bologna-process-implementation-report>
8. European Commission. (2020). *A European approach to micro-credentials: Output of the Micro-credentials Higher Education Consultation Group*. https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/document-library-docs/european-approach-micro-credentials-higher-education-consultation-group-output-final-report.pdf?utm_source=chatgpt.com
9. Міністерство освіти і науки України. (2022). *Про затвердження Порядку визнання у вищій, фаховій передвищій та професійній освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти*: наказ від 08.02.2022 № 130. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-22#Text>
10. Council of Europe & UNESCO. (1997). *Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region* (Lisbon Recognition Convention). <https://www.unesco.org/en/higher-education/conventions>
11. European Commission. (2015). *ECTS Users' Guide: Annexes and supporting documents on course catalogues, learning agreements and transcripts of records*. https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system?utm_source=chatgpt.com
12. Бутенко, А., Єременко, О., Книш, О., Сурай, А., & Требенко, О. (2025). *Забезпечення якості вищої освіти в Україні: навчально-методичний посібник*.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. [Сторінка посібника на сайті НАЗЯВО](#)

13. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. (2024). *Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: методичний посібник*. [Методичний посібник НАЗЯВО](#)

14. Петренко, Л. (2026). [Стаття щодо механізмів порівняння та гармонізації кваліфікацій у європейському освітньому просторі]. *Освітня аналітика України*, 1(38), 40–53. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749011/1/3_Petrenko_138_2026_40-53.pdf?utm_source=chatgpt.com

14. ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. **European Higher Education Area (EHEA)** – офіційний портал Європейського простору вищої освіти: комюніке міністерських конференцій, документи Болонського процесу, матеріали щодо ключових зобов'язань ЄПВО, рамки кваліфікацій, мобільності, визнання та забезпечення якості. https://ehea.info/?utm_source=chatgpt.com

2. **European Education Area – Higher Education** – інформаційний ресурс Європейської Комісії: матеріали щодо ЄКТС, автоматичного визнання, мікрокваліфікацій, мобільності, цифровізації та інших інструментів європейської політики у сфері вищої освіти. https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education?utm_source=chatgpt.com

3. **European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)** – матеріали щодо ESG, внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості, діяльності агенцій із забезпечення якості та сучасних тенденцій розвитку систем якості в ЄПВО. https://www.enqa.eu/?utm_source=chatgpt.com

4. **European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)** – європейський реєстр агенцій із забезпечення якості та база результатів зовнішнього забезпечення якості DEQAR; може використовуватися для аналізу практик акредитації та забезпечення прозорості в ЄПВО. https://www.eqar.eu/?utm_source=chatgpt.com

5. **Europass** – європейська платформа для представлення кваліфікацій, компетентностей та освітнього і професійного досвіду; матеріали для роботи з кваліфікаціями, мобільністю, професійними та освітніми траєкторіями. https://europass.europa.eu/?utm_source=chatgpt.com

6. **EUR-Lex** – офіційна база права Європейського Союзу; використовується для роботи з рекомендаціями та іншими документами ЄС у сфері освіти, кваліфікацій, навчання впродовж життя та мікрокваліфікацій. https://eur-lex.europa.eu/?utm_source=chatgpt.com

7. **Законодавство України** – офіційна база Верховної Ради України для роботи з чинними редакціями законів і підзаконних актів у сфері вищої освіти, кваліфікацій, визнання результатів навчання та забезпечення якості. https://zakon.rada.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com

8. **Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти** – нормативні, методичні та інформаційні матеріали щодо акредитації освітніх програм, внутрішнього й зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України. https://naqa.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com